

Oriëntatieavond groen

19 januari 2021

Portefeuillehouder: Jacqueline van Dongen

Door: Paul de Gooijer, Daan van Muijlwijk, Marcel van de Merwe, en Tjeerd Warringa

Doel oriëntatieavond

- ◆ Terugblik op de uitvoering van de groenagenda in 2020
- ◆ Vooruitblik naar de projecten en uitdagingen van 2021
- ◆ Aankondiging fietssafari mei 2021

Programma

- ◆ Inleiding (Jacqueline van Dongen) *5 min.*
- ◆ Deel 1. Uitvoering groenagenda 2020
 - 1. Groenvisie, gedachtegoed en vertaling naar projecten (Paul de Gooijer) *10 min.*
 - 2. Klimaatadaptief inrichten en beheren (Paul de Gooijer) *10 min.*
 - 3. Natuurinclusief bouwen - groene leefomgeving (Paul de Gooijer) *10 min.*
 - 4. Groen doen we samen (Daan van Muijlwijk) *10 min.*

PAUZE *5 min.*

- ◆ Deel 2. Activiteiten en uitdagingen van 2021
 - 1. Vergroenen speelplekken (Marcel van de Merwe) *15 min.*
 - 2. Bomenbeleid en IBOR (Tjeerd Warringa) *30 min.*
 - 3. Waalvisie (Paul de Gooijer) *15 min.*
- ◆ Vragen en afsluiting (Jacqueline van Dongen) *10 min.*

Deel 1. Uitvoering groenagenda 2020

The background features abstract, overlapping green geometric shapes, primarily triangles and polygons, in various shades of green, creating a modern and dynamic visual effect.

Groenvisie, gedachtegoed en vertaling projecten

Door: Paul de Gooijer

Groenvisie “Groen Leeft” (15-10-2019)

Gedachtegoed en vertaling naar projecten

- ◆ **Integraal groenbeleid**
Meerwaarde van groen op vijf thema's:
 - identiteit
 - gezondheid
 - leefbaarheid
 - klimaat
 - biodiversiteit
- ◆ **Gezamenlijke verantwoordelijkheid**
“groen doen we samen!”
- ◆ **Covid-19**
 - Waardering voor groengebieden in woonomgeving
 - Gezonde levensstijl (bewegen, ontmoeten, ontstressen)
 - Belang thema's klimaat & biodiversiteit

Groenvisie “Groen Leeft” (15-10-2019)

Gedachtegoed en vertaling naar projecten

◆ Groenagenda

- activiteiten, bestaand en nieuw
- wensen & ambities
- opgaven
- kansen/dromen

◆ Groencoalitie

- regie op de uitvoering
- uitdragen gedachtegoed groenvisie in projecten en nieuw beleid.

◆ Inzet groen

- waterberging, verkoeling, ontmoeting/verblijf, biodiversiteit, ...
- bijdrage aan opgaven:
 - “klimaatadaptief inrichten en beheren” en
 - “natuurinclusief bouwen - groene leefomgeving”

The background features abstract, overlapping green geometric shapes in various shades of green, creating a modern and dynamic visual effect. The shapes are primarily located on the left and right sides of the slide, framing the central text.

Klimaatadaptief inrichten en beheren

Door: Paul de Gooijer

Klimaatadaptief inrichten en beheren

Voorbeeld

- ◆ **Jeroen Boschlaan (IP)**
 - Toekomstbestendig ontwerp met extra aandacht voor vergroenen, biodiversiteit en klimaatadaptatie.
Conform uitgangspunten groenvisie.
- ◆ **Voorstellen**
 - uitbreiden / optimaliseren habitat vogelsoorten en vleermuizen
 - bijen- bloemen en insectenlint
 - natuurvriendelijke oevers
 - optimaliseren berging en vertraagde afvoer hemelwater
 - zichtbaar maken hemelwater

The background features abstract, overlapping green geometric shapes in various shades of green, creating a modern and organic feel. The shapes are primarily located on the left and right sides of the slide, framing the central text.

Natuurinclusief bouwen - groene leefomgeving

Door: Paul de Gooijer

Natuurinclusief bouwen - groene leefomgeving voorbeeld

◆ Natuurinclusief bouwen

- Zodanig bouwen dat de natuur er baat bij heeft.
- Maatregelen treffen op of in het bouwwerk of de directe omgeving daarvan, die een bijdrage leveren aan de lokale biodiversiteit.
- Instandhouding en vooruitgang van plant- en diersoorten.
- Prettige en gezonde leefomgeving.

◆ Project Heer Janstraat Heerjansdam

- Natuurinclusief bouwen als pilot in woningbouwontwikkeling.

◆ Puntensysteem (gemeente Den Haag)

- Keuzevrijheid voor architecten en ontwikkelaars t.a.v. mogelijke maatregelen.
- Punten scoren op maatregelen:
 - > gevel / dak gebouw
 - > verblijven in gebouw
 - > omgeving gebouw

Natuurinclusief bouwen - groene leefomgeving voorbeeld

Stadszone Woonwijk		
Punten	Aspect	Maatregel
1	gevel/dak	Geveltuin
1	gevel/dak	Geen lichtuitstraling vanuit gebouw
1	gevel/dak	Groen dak met sedum (> 5 - 7 cm) /30%
2	gevel/dak	Groen dak met sedum, grassen, kruiden (7 - 15 cm) /30%
3	gevel/dak	Groen dak met (sedum), grassen, kruiden, dwergheesters (15 - 30 cm) /30%
4	gevel/dak	Groen dak met (grassen), kruiden, dwergheesters en struiken (30 - 50 cm) /30%
4	gevel/dak	Groen dak met kruiden, dwergheesters, struiken en bomen (> 50 cm) /30%
2	gevel/dak	Gevelgroen
4	gevel/dak	Alleen bij hoogbouw (>50m): minimaal 100% van de footprint van de stedelijke laag komt terug als horizontale buitenruimtes zoals daktuinen. Daarvan moet minimaal 40% ingericht worden met groen dat een bijdrage levert aan biodiversiteit.
1	verblijf	Insectenstenen
1	verblijf	Nestplaatsen voor gierzwaluwen
1	verblijf	Nestplaatsen huismus bij groene tuinen/pleinen
1	verblijf	Zomerverblijfplaats voor vleermuizen
1	verblijf	Winterverblijfplaats voor vleermuizen
1	omgeving	Geen buitenverlichting bij groen
1	omgeving	Cluster van 3 inheemse bomen
1	omgeving	Cluster van inheemse struiken 50m2
1	omgeving	Groene tuin met aansluiting op ecologische structuur
1	omgeving	Insectenhotel
1	omgeving	Voor vlinders geschikte struiken
1	omgeving	Droog bloemrijk grasland > 10m2
1	omgeving	Faunapassage onder hekwerk
2	omgeving	Natuurlijke haag > 25 meter
2	omgeving	Natuurlijke verharding 25% areaal
2	omgeving	Boomgaard met > 10 fruitbomen
2	omgeving	Grasland met inheems bloemenmengsel > 500 m2
2	omgeving	Groen >25% onbebouwde areaal
2	omgeving	Zoomvegetatie langs perceelsranden
3	omgeving	Natuurlijke poel
3	omgeving	Pocketpark (minipark)
1	omgeving	Muurplanten in oude (kade)muur
1	omgeving	Doorstroming van open water
1	omgeving	Rustzone fauna langs wateroever
2	omgeving	Rij van >10 inheemse bomen (zo mogelijk gemixt)
2	omgeving	Natuurvriendelijke of drijvende oever > 10 m
2	omgeving	Ecologische wadi

Gevel / dak 6 punten
 Verblijf 4 punten
 Omgeving 6 punten

Groen doen we samen!

Door: Daan van Muijlwijk

Groen doen we samen

- ◆ Het doel van groen doen we samen is het faciliteren en aanmoedigen voor het vergroenen van tuinen!

Groen doen we samen draagt bij aan

- ◆ De groene identiteit van Zwijndrecht
- ◆ Klimaatadaptatie
- ◆ Biodiversiteit
- ◆ Sociale cohesie

Geveltuinen Westpier

Groenste tuin/balkon

Uitdeelacties

- ◆ Vogelhuizen
- ◆ Insectenhôtels
- ◆ Duurzaamheidsmarkt
- ◆ Sterrenbuurt
- ◆ Groene Harmonie

Deel 2. Activiteiten en uitdagingen van 2021

Maar eerste pauze (5 min.)

Activiteiten en uitdagingen 2021

- ◆ Ook in 2021 wordt verder uitvoering gegeven aan de uitvoering van de groenvisie
- ◆ Graag lichten wij 2 concrete projecten en 2 uitdagingen uit voor verdere toelichting. Het gaat om:
 1. Activiteit: vergroenen speelplekken
 2. Activiteit: opstellen bomenbeleid
 3. Uitdaging: IBOR 2022
 4. Uitdaging: Waalvisie

The background features abstract, overlapping green geometric shapes in various shades of green, creating a modern and dynamic feel. The shapes are primarily triangular and polygonal, with some areas being more transparent than others.

Vergroenen speelplekken

Door: Marcel van de Merwe

Inhoud

- Belang van groene speelplekken en gezondheid
- Groene speelplekken die de afgelopen jaren zijn aangelegd
- Vooruitblik/ NI Terreinlabel

Belang van groene speelplekken en gezondheid

De wetenschap bewijst het: natuur maakt kinderen gezond. Dat concluderen onderzoekers Prof. Dr. Agnes van den Berg en Dr. Femke Beute uit relevante onderzoeken

1. Bewegingsvrijheid

Buiten kun je bewegen. En hoe meer je beweegt, hoe beter je er in wordt. Je motorische ontwikkeling train je door dingen te doen. Daarnaast geeft buiten zijn vrijheid in je hoofd. Je kunt er dromen en fantaseren. Deze ervaringen dragen bij aan de ontwikkeling van een eigen identiteit van kinderen.

2. Weerbaarheid

In de natuur kom je veel uitdagingen tegen die je kunt overwinnen. Denk aan enge beestjes en moeilijk te beklimmen bomen. Obstakels overwinnen versterkt de mentale en lichamelijke weerbaarheid

3. Minder stress

Wie denkt dat kinderen geen stress kennen, is de toetsen van school vergeten...Het belangrijkste advies bij stress is: ga naar buiten! Ga wandelen, ga fietsen, zoek de buitenlucht op. De wijde omgeving, de rust én de lichamelijke activiteit nemen stress weg. Dit geldt ook preventief

4. Vitamine D

Direct zonlicht op de huid zorgt voor de aanmaak van vitamine D. Deze vitamine speelt een belangrijke rol bij de opname van mineralen, het versterken van het immuunsysteem, het verlagen van de kans op ziekten zoals diabetes en astma, en het verhogen van de levensverwachting.

Belang van groene speelplekken en gezondheid

“Groen loont voor kinderen” IVN natuur educatie

Bij kinderen die opgroeien met groene gebieden in hun directe omgeving ligt het percentage overgewicht [ongeveer 18% lager](#). Nederlandse kinderen die opgroeien in een woonomgeving zonder natuur spelen minder buiten, ook als je de data corrigeert voor sociale en economische verschillen. En dat terwijl spelen in het groen kinderen [creatiever, slimmer, zelfverzekerder en fitter maakt](#).

Buitenspelen draagt bij aan de emotionele en cognitieve ontwikkeling. Spel fascineert en helpt zo extra om de gerichte aandacht weer op te laden.

“Buitenspelen is niet alleen belangrijk voor een gezonde ontwikkeling van kinderen, maar ook voor de buurt. Bovendien is buitenspelen op de lange termijn gerelateerd aan kostenbesparingen voor de maatschappij door lagere zorg- en ziektebelastingen.” [Belang van Buitenspelen - Onderzoek in opdracht van TNO](#)

Als we kinderen laten ervaren hoe fijn het is om in de natuur te zijn, legt dat een belangrijk fundament voor later. Wie duurzaam gedrag in de toekomst wil stimuleren, moet nu investeren in natuur- en milieueducatie (NME) op (basis)scholen.

Groene speelplekken

Huidige groene
speelplekken

Van Limburg Stirumplantsoen

Jan Steenstraat

Groene speelplekken

Huidige groene speelplekken
(net aangelegd)

Schaerlaeckenoord

Verleunstraat

W. Snelliusweg

Groene speelplekken

Welke nieuwe groene
speelplekken in 2021

Geerestein

Walraven van Hallstraat

Groene speelplekken

NL Greenlabel

“Gezamenlijk komen tot het meetbaar verduurzamen en vergroenen van onze leefomgeving”

ONTWERP EN MATERIALISATIE

Principles

Circulariteit

Groen in verhouding tot grijs

Duurzame producten en
beplanting

Relatie gebouw en omgeving

BODEM EN WATER

Grondbalans

Bodemverbetering

Oppervlaktewater

Hemelwater

Watergebruik

ENERGIE EN KLIMAATBESTENDIGHEID

Energieverbruik

Energie opwekking

Verkoeling

Klimaatbestendigheid

Hinder

BIODIVERSITEIT

Flora en fauna

Biodiversiteit

Diversiteit

Herkomst beplanting

RELATIE MENS EN OMGEVING

Betrokkenheid van mensen

Duurzame mobiliteit

Fysieke veiligheid

Sociale veiligheid

Gezondheid

BORGING

Financiering

Realisatie en beheer

Beheerplan

NL Greenlabel

Bomenbeleid en IBOR

Door: Tjeerd Warringa

Aanleiding

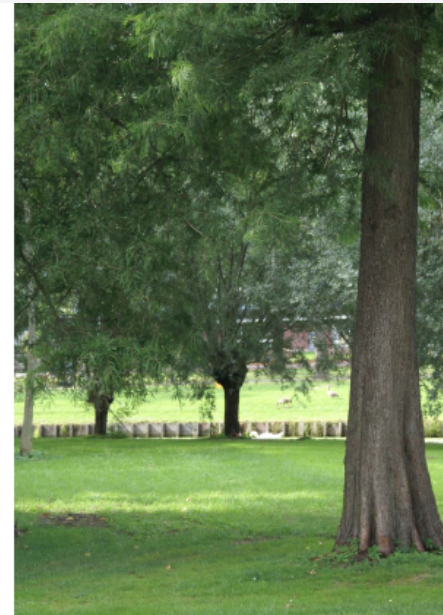
- ◆ Uitvoeringsagenda groenbeleid 2020-2023
- ◆ Verouderde Bomenverordening 2012
- ◆ Behoefte aan een integraal beleid op bomen

Bomen helpen bij het aanpassen aan klimaatwisselingen, verkoeling bij hitte, waterberging bij veel wateroverlast en het verhogen van de biodiversiteit. Bomen zijn belangrijk voor de ruimtelijke kwaliteit.

We willen een gemeente zijn met kwalitatief mooi groen, dit bepaalt onze identiteit. Met het actualiseren van het bomenbeleid gaat de gemeente Zwijndrecht werken aan een duurzaam, goed beheersbaar en toekomstbestendig bomenbestand. We kijken daarbij kritisch naar de kwalitatieve herplantplicht en doen dit, zoals afgesproken, in samenspraak met de gemeenteraad.

Tijdspad: 2020
Beheer: n.v.l.
Verantwoordelijk: Afdeling Realisatie

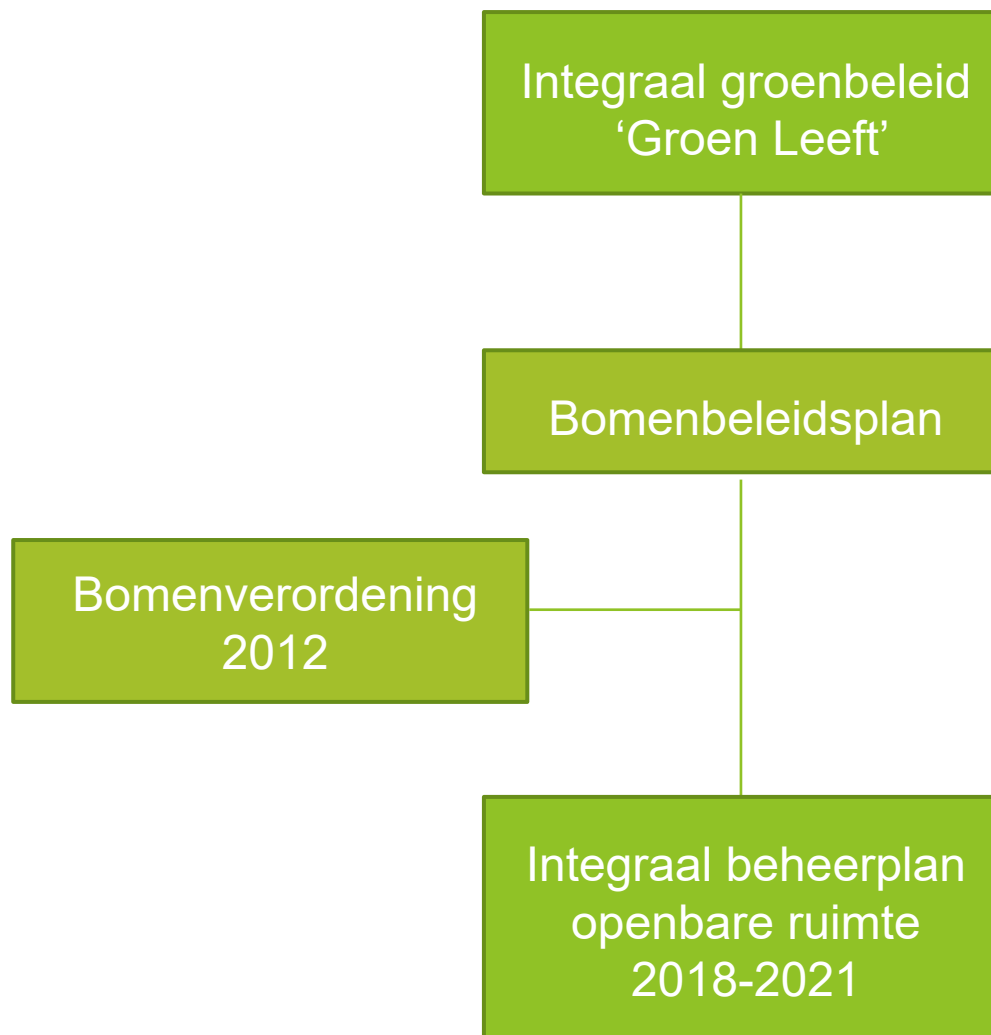
Bomenbeleid

Doelstelling

- ◆ Groene karakter van Zwijndrecht behouden en waar mogelijk versterken
- ◆ Beschermen van waardevolle bomen op openbaar en niet-openbaar terrein

Documentenstructuur

Bomenbeleidsplan

- ◆ Belang van bomen
- ◆ Vijf thema's:
 - ◆ identiteit
 - ◆ gezondheid
 - ◆ leefbaarheid
 - ◆ klimaat
 - ◆ biodiversiteit
- ◆ Visie en ambities
- ◆ Omgang overlast en bomen
- ◆ Kaders voor de bomenverordening

Bomenbeleidsplan

◆ Visie en ambities

- ◆ juiste boom op de juiste plaats
- ◆ versterken groenstructuren
- ◆ meer diversiteit in soorten
- ◆ bijdragen aan een klimaatbestendige openbare ruimte
- ◆ vergroten biodiversiteit

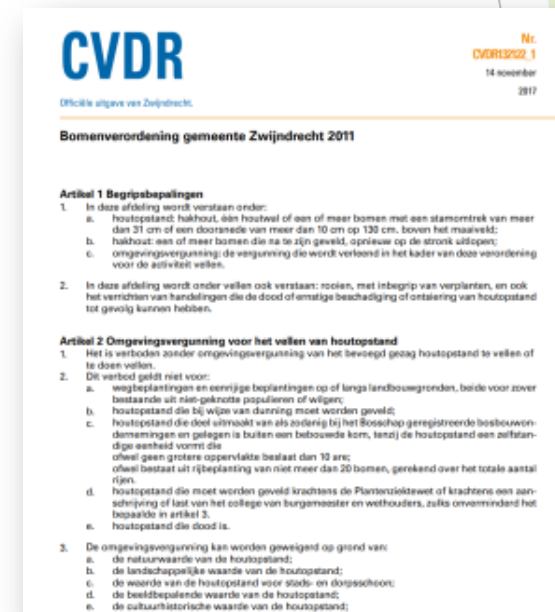
Bomenbeleidsplan

- ◆ Omgang overlast en bomen
 - ◆ schaduwwerking (in relatie tot zonnepanelen)
 - ◆ bladval, vruchtval, vogelpoep e.d.
 - ◆ wortelopdruk
 - ◆ belemmering uitzicht
 - ◆ overhangende takken
 - ◆ overlast door insecten (bijv. luis)

Bomenverordening

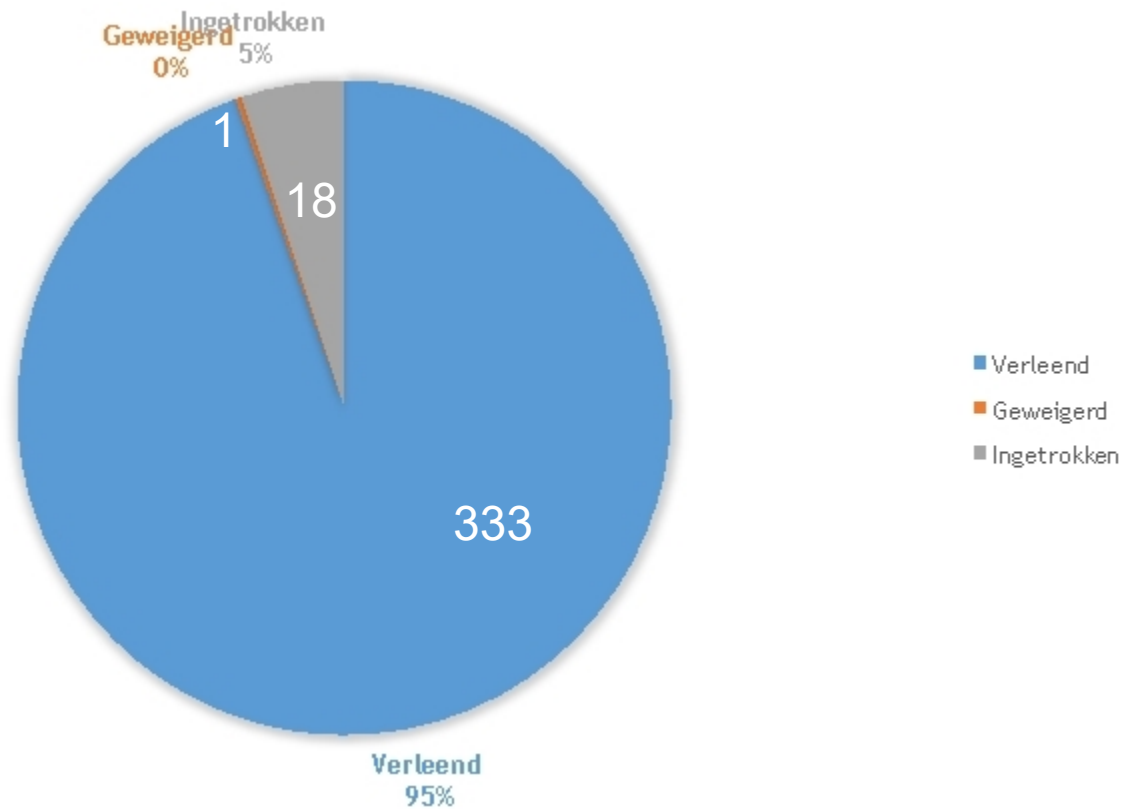
Huidige situatie: Bomenverordening 2012

- ◆ Doel: beschermen monumentale bomen
- ◆ Kapvergunning bij:
 - ◆ stamomtrek: > 31 cm (op 130 cm hoogte) of
 - ◆ doorsnede: > 10 cm (op 130 cm hoogte)
- ◆ Weigeringsgronden
 - ◆ natuurwaarde
 - ◆ landschappelijke waarde
 - ◆ beeldbepalende waarde
 - ◆ cultuurhistorische waarde
 - ◆ waarde voor de leefbaarheid
- ◆ Verboden te kappen in broedseizoen (15 maart - 15 juli)

Bomenverordening

Huidige situatie: kapvergunningsaanvragen 2017-2020

Bomenverordening

Referentiestudie

- ◆ Dordrecht: bomenlijst + binnenstad alle bomen met een stamdiameter van ≥ 20 cm op 130 cm
- ◆ Sliedrecht: bomenlijst + stamomtrek ≥ 100 cm voor particuliere bomen en stamomtrek ≥ 40 cm voor gemeentelijke bomen
- ◆ Papendrecht: bomenlijst + bomen in beschermde gebieden met een stamdiameter van > 20 cm op 130 cm

Bomenverordening

Tussenconclusie

- ◆ 95% van de kapvergunningsaanvragen wordt verleend
- ◆ Effectievere methoden om bomen te beschermen
- ◆ Zwijndrechtse regelgeving vrij strikt, met onnodige regeldruk (voor particulieren) tot gevolg
- ◆ Compensatie 1 op 1

Bomenverordening

Voorstel: kappen

- ◆ Particuliere bomen: waardevolle bomen op waardevolle bomenlijst kapvergunningsplichtig. Overige bomen niet kapvergunningsplichtig.
- ◆ Overige bomen: stamdiameter op 130 cm hoogte > 20 cm kapvergunningsplichtig óf bomen op een waardevolle bomenlijst kapvergunningsplichtig.

Bomenverordening

Voorstel: waardevolle bomenlijst

- ◆ Aan de hand van criteria
- ◆ Eén keer per 4 jaar evalueren

Bomenverordening

Voorstel: compensatie

Planning

- ◆ Bomenbeleidsplan: Q2 van 2021
- ◆ Bomenverordening: Q3 van 2021

Integraal Beheerplan Openbare ruimte (IBOR)

- ◆ IBOR 2018-2021 moet geactualiseerd worden
- ◆ Doel: vaststellen kwaliteitsniveau en randvoorwaarden beheer openbare ruimte 2022-2025 inclusief bijbehorend budget
- ◆ Integraal: verharding, verlichting, water, groen, spelen etc.
- ◆ Planning: Q3 2021

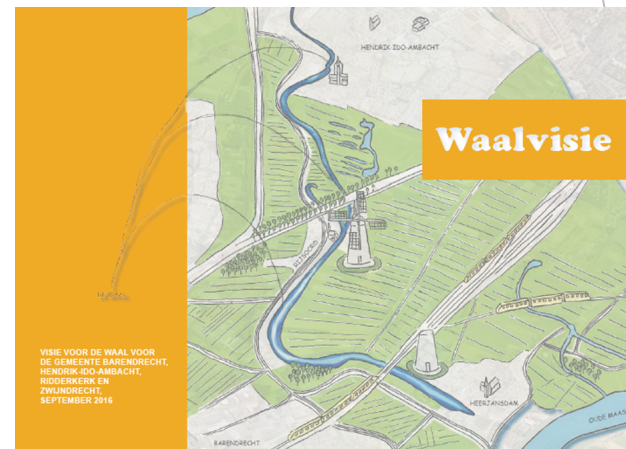
The background features abstract, overlapping green geometric shapes in various shades of green, creating a modern and dynamic visual effect. The shapes are primarily located on the left and right sides of the frame, leaving a central white area for the text.

Waalvisie

Door: Paul de Gooijer

Waalvisie

- ◆ **Waalvisie (20 juni 2017)**
 - Samenwerking met gemeenten Barendrecht, Ridderkerk en H.I. Ambacht
 - Waaltje beter zichtbaar en beleefbaar maken voor de recreant en voorbijganger, onder andere door deze beter aan te sluiten op het bestaande recreatieve netwerk.
- ◆ **Groenagenda projecten Waalvisie**
“Nieuwe activiteit” (inclusief budget - 50% cofinanciering)
 - Natuurleerpad ‘t Waaltje
 - bruggetje Havenkant
- ◆ **Nieuwe bestuursperiode provincie Zuid Holland**
 - geen nieuw meerjarenbudget t.b.v. groen, recreatie en natuur
 - wegvallen provinciale cofinanciering
- ◆ **Alternatief: Restantbudget Landinrichtingscommissie (LIC)**
 - subsidieaanvraag ingediend bij de Landschapstafel.
 - projecten moeten bijdragen aan versterking recreatief routenetwerk.

Waalvisie

◆ Subsidie toegekend (€ 50.000,-)

- Verbeteren en uitbreiden van het bestaande natuurleerpad.
- Aanleg van een steigerpad.
- Natuurvriendelijke oever (rietkragen, ondiepten, biodiversiteit).
- Verbeteren van de aansluiting op de bestaande (wandel)padenstructuur.

◆ Meerwaarde

- Waaloever sterker als onderdeel recreatief routenetwerk.
- Meer mogelijkheden voor een wandeling en meer variatie.
- Recreatieve waarde en beleving van de Waal wordt versterkt.
- Natuurwaarde en biodiversiteit wordt versterkt en beleefbaar gemaakt.
- De Waaloever krijgt meer betekenis en er ontstaan meer mogelijkheden voor natuur-educatie.

◆ Aan de slag!

Resume

- ◆ In 2020 is het gedachtengoed van de groenvisie “groen leeft” vertaald naar concrete uitvoering
- ◆ De groencoalitie vertegenwoordigt het gedachtengoed van de groenvisie en borgt dit gedachtengoed binnen de organisatie
- ◆ Ook in 2021 zetten we de verdere vergroening van Zwijndrecht door!
- ◆ Dit kunnen we niet zonder u!
- ◆ Besluitvorming oa op het bomenbeleid en IBOR
- ◆ Graag nodigen wij u uit voor de fietssafari in mei 2021 om u de uitvoering van de groenvisie in de praktijk te laten zien.